

Correctievoorschrift VWO

2007

tijdvak 1

Grieks

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.

- 4 De examiner en de gecommitteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommitteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
  - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
  - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, hoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
  - 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.

- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 78 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

- 1 De onder '2 Algemene regels' geformuleerde bepalingen met betrekking tot een vraag zijn mutatis mutandis ook van toepassing op een kolon.
- 2 Bij de beoordeling van een essayvraag geldt dat, indien het maximum aantal woorden is overschreden, hiervoor geen punt(en) in mindering wordt/worden gebracht.
- 3 Bij de beoordeling van de vertaling moet de score 0 worden toegekend indien in een kolon een zeer ernstige fout is gemaakt; deze score kan niet worden gecompenseerd door de juiste weergave van de rest van het kolon.
- 4 Indien bij de vertaling een aantekening is genegeerd en indien dit heeft geleid tot een onjuiste weergave van het desbetreffende tekstelement, één scorepunt / meerdere scorepunten in mindering brengen, afhankelijk van de zwaarte van de fout en het maximum van het desbetreffende kolon.
- 5 Indien bij de vertaling van een kolon een Grieks woord niet is vertaald en dit woord niet van essentieel belang is voor de betekenis van dit kolon, één scorepunt in mindering brengen, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Bij de beoordeling van een citaatvraag moet de score 0 worden toegekend indien het citaat langer of korter is dan aangegeven, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

4.1 Beoordelingsmodel voor de vragen

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Tekst 1

- 1 maximumscore 1**
enjambement (προδοῦσα σοῦς) παῖδας (regel 305-306)
- Opmerking*
Alleen een scorepunt toekennen indien de combinatie van stilistisch middel en citaat juist is.
- 2 maximumscore 1**
Phaedra reageert, omdat de voedster de naam Hippolytus heeft genoemd.
Of woorden van overeenkomstige strekking.
- 3 maximumscore 1**
(De voedster denkt dat Phaedra niet aan Hippolytus herinnerd wil worden) omdat hij bij haar dood aanspraak zal maken op de rechten van een wettige zoon (en zo de meester zal worden over haar kinderen).
Of woorden van overeenkomstige strekking.
- 4 maximumscore 2**
- Phaedra is slachtoffer van door een vijand toegebracht leed 1
  - Theseus heeft iets verkeerd gedaan (tegenover Phaedra) 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.
- 5 maximumscore 2**
- a. Phaedra is buiten haar wil / door toedoen van de godin Aphrodite verliefd geworden op Hippolytus 1
  - b. Hippolytus weet niet dat Phaedra verliefd op hem is geworden (en kan haar dus niet met opzet te gronde richten) 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.
- 6 maximumscore 1**
De voedster houdt de hand van Phaedra stevig vast, zoals blijkt uit regel 325 / De voedster grijpt Phaedra bij de knieën vast, zoals blijkt uit regel 326.
Of woorden van overeenkomstige strekking.
- 7 maximumscore 1**
μίασμα (regel 317)
- 8 maximumscore 1**
(Het recht dat de voedster heeft op) informatie / uitleg (over wat Phaedra drijft tot zelfmoord).
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

9 maximumscore 1

Haar familieleden waren (ook) ongelukkig in de liefde (en Phaedra is zelf ook getroffen door een ongelukkige liefde).
Of woorden van overeenkomstige strekking.

10 maximumscore 1

ὄλη (regel 329)

Opmerking

Niet fout rekenen: κάκ' (ὦ τάλαινά) σοι τάδ' (εἰ πέρυση, κακά) / (κάκ' ὦ τάλαινά) σοι τάδ' (εἰ πέρυση,) κακά (regel 327)

11 maximumscore 2

- In het Grieks is ἐχθρὸν een bijvoeglijk naamwoord / De persoonsvorm in de hoofdzin (εἴσορῶ) 1
  - In de vertaling is dit weergegeven met een persoonsvorm (ik haat) / is in de vertaling weergegeven met een persoonsvorm in de bijzin (dat ik zie) 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.

Tekst 2 en tekst 1

---

12 maximumscore 1

(χεῖρες μὲν ἀγναί) φρήν δ' ἔχει μίασμά τι (regel 317)

13 maximumscore 2

τί γὰρ τὸ δεινὸν τοῦθ' ὅ σ' ἐξαίρει θανεῖν (regel 322)

Opmerking

Wanneer als antwoord is gegeven τί γὰρ τὸ δεινὸν (τοῦθ'), één scorepunt toekennen.

14 maximumscore 1

Je siddert als ik nu het stilzwijgen verbreek (regel 238).

15 maximumscore 2

- De voedster / Oenone probeert in tekst 2 Phaedra over te halen door haar toewijding/trouw aan Phaedra in herinnering te brengen / door te zeggen dat zij alles (haar land, haar kinderen) voor Phaedra heeft opgegeven 1
  - De voedster probeert Phaedra over te halen door te dreigen zichzelf van het leven te beroven / door te verklaren dat Phaedra maar een ander moet zoeken die haar ogen moet sluiten omdat zij dat zelf niet meer kan doen (omdat zij dan al dood is) 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Tekst 3

- 16 maximumscore 1**
 (πατήρ μὲν οὖν σοι) πόντιος (regel 1318)
- Opmerking*
Fout rekenen: πατὴρ (regel 1315)
- 17 maximumscore 2**
- a. (In een brief / Op een schrijftablet meldt Phaedra) dat Hippolytus haar heeft aangerand 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking
- b. (ἀλλ' ὅμως) ἔπεισέ σε (regel 1312) 1
- 18 maximumscore 2**
- Aphrodite 1
  - de voedster 1
- 19 maximumscore 2**
- a. Phaedra heeft zich verzet tegen haar liefdesgevoelens voor Hippolytus 1
  - b. Phaedra heeft Hippolytus vals beschuldigd / is (door haar leugens) verantwoordelijk voor de dood van Hippolytus 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.
- Opmerking*
Bij a. Niet fout rekenen: Phaedra heeft haar liefdesgevoelens niet uitgesproken tegenover Hippolytus.
- 20 maximumscore 2**
- a. Dan was hij ingegaan op het voorstel van de voedster 1
  - b. Dan had hij Theseus verteld dat Phaedra verliefd op hem was / Dan had hij zich niet gebonden gevoeld aan zijn eed 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.
- 21 maximumscore 2**
- σαφειῶς 1
  - Dit woord geeft aan dat de vervloekingen betrouwbaar/zeker zijn en dus zullen uitkomen. Uit de vertaling blijkt hiervan niets 1
- Of woorden van overeenkomstige strekking.

Vraag	Antwoord	Scores
22	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> In regel 1304 wordt met Κύπρις de liefde / de liefdesgevoelens van Phaedra bedoeld In regel 1327 wordt met Κύπρις de godin Aphrodite / de godin van de liefde bedoeld 	1 1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	
23	maximumscore 1	
	De goden hebben de onderlinge afspraak elkaars plannen niet te dwarsbomen.	
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	
	<i>Opmerking</i>	
	<i>Niet fout rekenen: omdat ze bang was voor Zeus.</i>	
24	maximumscore 2	
	<ul style="list-style-type: none"> Aristoteles bedoelt met ἀμαρτία een verkeerd inzicht van een hoofdpersoon in de situatie. (Dit beïnvloedt het verloop van de handeling) In regel 1334 gaat het om het verkeerde inzicht dat Theseus van de situatie had. Hij hechtte geloof aan Phaedra's boodschap en besloot daarom zijn zoon te straffen 	1 1
	Of woorden van overeenkomstige strekking.	

Illustratie

25	maximumscore 3	
	<ul style="list-style-type: none"> De afbeelding komt meer overeen met de <i>Phaedra</i> van Seneca omdat Phaedra hier zelf Hippolytus probeert te verleiden (en de voedster kijkt geschrokken toe) In de <i>Hippolytus</i> van Euripides neemt Phaedra zelf geen initiatief, maar probeert de voedster Hippolytus over te halen 	1 1 1
	Of woorden van overeenkomstige strekking	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4.2 Beoordelingsmodel voor de vertaling

Kolon 26		
26	maximumscore 1 πολλῶν μὲν ἄρχεις, Over vele(n) / over veel heers jij,	
	πολλῶν niet vertaald als vorm van πολύς	0
	πολλῶν niet vertaald als lijdend voorwerp van ἄρχεις	0
	πολύς de meesten / de massa	0
	πολύς groot/ver/lang/hevig	0
	ἄρχεις niet vertaald als 2 ^e persoon enkelvoud praesens van ἄρχω	0
	ἄρχω beginnen met	0
Kolon 27		
27	maximumscore 2 πολυπλήθρους δέ σοι γύας λείψω· en ik zal aan jou (het) uitgestrekt(e) bouwland / (de) uitgestrekte akkers nalaten / voor jou (het) uitgestrekt(e) bouwland achterlaten;	
	δέ maar	1
	σοι verbonden met γύας	0
	γύας niet vertaald als lijdend voorwerp	0
	γύας (de) akker	1
	λείψω vertaald als praesens	1
	λείψω vertaald als verleden of voltooide tijd	0
	λείψω laat ik nalaten	0
	λείψω vertaald als 2 ^e persoon enkelvoud	0
	λείπω overlaten	1
	λείπω verlaten / in de steek laten	0
Kolon 28		
28	maximumscore 2 πατρὸς γὰρ ταῦτ' ἐδεξάμην πάρα. want die/deze/dit/dat/het heb ik ontvangen/gekregen / ontving ik van (de kant van) (mijn) vader.	
	πατρὸς niet vertaald als genitivus afhankelijk van πάρα	0
	ταῦτ' niet vertaald als lijdend voorwerp	0
	ἐδεξάμην niet vertaald als vorm van δέχομαι	0
	ἐδεξάμην niet vertaald als verleden of voltooide tijd	0
	ἐδεξάμην vertaald als 1 ^e persoon meervoud	0
	ἐδεξάμην onthalen/verwelkomen/afwachten/verwachten	0
	πάρα weg van / bij ... vandaan	1
	πάρα vertaald als πάρα met dativus/accusativus / als bijwoord	0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Kolon 29

29 **maximumscore 2**

τί δῆτά σ' ἠδίκηκα;

In welk opzicht dan / toch (wel) / hoe zo heb ik je onrechtvaardig behandeld? / Welk onrecht heb ik je dan aangedaan?

Niet fout rekenen: ἠδίκηκα vertaald met onvoltooid verleden tijd

Niet vertaald als vraagzin

0

Heb ik je in enig opzicht onrechtvaardig behandeld?

1

τί waarom

0

τί wie

0

δῆτα zeker/inderdaad

1

ἠδίκηκα niet vertaald als vorm van ἀδικέω

0

ἠδίκηκα vertaald als plusquamperfectum (ik had onrechtvaardig behandeld) / praesens

1

ἠδίκηκα niet vertaald als 1^e persoon enkelvoud

0

ἀδικέω zich vergissen / verwoesten

0

Kolon 30

30 **maximumscore 1**

τοῦ σ' ἀποστερῶ;

Waarvan beroof ik je? / wat ontnem ik je?

τοῦ niet vragend vertaald

0

ἀποστερῶ vertaald als verleden tijd / futurum

0

Kolon 31

31 **maximumscore 2**

μὴ θνήσχ' ὑπὲρ τοῦδ' ἀνδρός,

Sterf niet ten behoeve van / ter bescherming van / voor deze man/persoon,

Niet fout rekenen: ὑπὲρ τοῦδ' ἀνδρός voor mij

μὴ niet vertaald / niet vertaald als ontkenning

0

θνήσχ' niet vertaald als imperativus

0

ὑπὲρ door/onder/boven / over (... heen)

0

τοῦδ' die

0

τοῦδ' niet vertaald als aanwijzend voornaamwoord bij ἀνδρός (behoudens 'mij')

0

ἀνδρός niet vertaald als genitivus afhankelijk van ὑπὲρ

0

ἀνδρός mannelijk/dapper

0

ὁ ἀνὴρ echtgenoot

0

Vraag	Antwoord	Scores
	Kolon 32	
32	maximumscore 1 οὐδ' ἐγὼ πρὸ σοῦ. (en/ook) ik sterf niet / zoals ik niet sterf / wil sterven voor / ter bescherming / ten behoeve / in de plaats van jou / in jouw plaats.	
	Niet fout rekenen: οὐδ' noch οὐδ' maar niet / zelfs niet / niet eens	0
	πρὸ σοῦ voordien/daarvoor	0
	πρὸ vertaald als bijwoord	0
	σοῦ vertaald als genitivus van σός	0
	Kolon 33	
33	maximumscore 2 χαίρεις ὁρῶν φῶς· Jij bent blij (om) het (dag-/zon-/levens)licht / de dag te zien / terwijl/wanneer/nu/omdat jij het daglicht ziet / jij ziet graag het daglicht;	
	ὁρῶν niet vertaald als werkwoordsvorm van ὁράω	0
	ὁρῶν voortijdig vertaald / concessief vertaald	0
	ὁρῶν niet vertaald met 'jij' als onderwerp	0
	τὸ φῶς licht van een fakkel / van de ogen / redding/vreugde/geluk/overwinning	0
	τὸ φῶς man/mens	0
	Kolon 34	
34	maximumscore 2 πατέρα δ' οὐ χαίρειν δοκεῖς; (maar/en) denk/meen je dat je vader daarover/daarmee niet blij is?	
	Niet fout rekenen: (maar/en) denk je niet dat je vader daarover/daarmee blij is?	
	Niet fout rekenen: πατέρα een vader	
	Niet vertaald als vraagzin	0
	(maar/en) lijkt/schijnt het je dat je vader daarover/daarmee niet blij is	1
	(maar/en) lijkt/schijnt het (je) goed dat je vader daarover/daarmee niet blij is	0
	πατέρα niet vertaald als subjectsaccusativus van de A.c.I.	0
	πατέρα vertaald als meervoud	1
	πατέρα vaderland	0
	bij χαίρειν geen 'daarover/daarmee' o.i.d. aangevuld	1
	οὐ χαίρειν δοκεῖς schijn jij niet blij te zijn	0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Kolon 35

35 maximumscore 2

ἢ μὴν πολύν γε τὸν κάτω λογίζομαι χρόνον,

Werkelijk / Ik verzeker je, als lang beschouw ik de tijd in de onderwereld,

ἢ zij/die	0
ἢ die (betrekkelijk voornaamwoord)	0
ἢ of	0
ἢ ik was	0
ἢ μὴν de maand	0
μὴν maar/weliswaar	1
πολύν niet (predicatief) verbonden met τὸν κάτω χρόνον	0
πολύς groot/veel	1
πολύν ver/hevig	0
πολύν γε τὸν κάτω λογίζομαι χρόνον de tijd in de onderwereld wordt door mij als lang beschouwd	1
πολύν γε τὸν κάτω λογίζομαι χρόνον de tijd in de onderwereld wordt als lang beschouwd	0

Kolon 36

36 maximumscore 2

τὸ δὲ ζῆν μικρόν, ἀλλ' ὅμως γλυκύ.

(maar/en) het leven als kort / iets kort, maar toch (als) aangenaam/zoet / iets aangenaams.

Niet fout rekenen: (maar/en) het leven is kort, maar toch aangenaam/zoet /

(maar/en) het leven kort, maar toch aangenaam/zoet

(maar/en) (als) het korte, maar toch zoete leven

τὸ lidwoord niet vertaald	1
μικρός weinig/klein	1
μικρός onbeduidend	0
ἀλλ' vertaald als vorm van ἄλλος	0
ὅμως op gelijke wijze / evenzeer	1
γλυκύς lief	1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Kolon 37

37 maximumscore 2

σὺ γοῦν ἀναιδῶς διεμάχου τὸ μὴ θανεῖν,
 Jij verzette je er althans/tenminste schaamteloos/schandelijk tegen / bleef
 je er althans schaamteloos tegen verzetten om te sterven,

Niet fout rekenen: θανεῖν dood zijn	
ἀναιδῶς niet vertaald als bijwoord	0
ἀναιδῶς verbonden met θανεῖν	0
ἀναιδῶς zonder ontzag / meedogenloos / roekeloos	1
διεμάχου vertaald als imperativus	0
διεμάχου jij hebt je verzet	1
διεμάχου μὴ jij verzette je niet	0
διεμάχου τὸ μὴ θανεῖν jij verzette je ertegen om niet te sterven	0
θανεῖν gedood worden	1

Kolon 38

38 maximumscore 2

καὶ ζῆς παρελθὼν τὴν πεπρωμένην τύχην,
 en (je) leeft (nog) / blijft leven, nadat/omdat je je/het voorbestemde lot / de
 voorbestemde beschikking voorbijgegaan bent / want/en je bent je/het
 voorbestemde lot voorbijgegaan,

καὶ ook	1
ζῆς niet vertaald als 2 ^e persoon indicativus praesens van ζήω	0
παρελθὼν niet vertaald als werkwoordsvorm van παρέρχομαι	0
παρελθὼν conditioneel vertaald	0
παρελθὼν vertaald met onjuist onderwerp	0
παρέρχομαι overtreffen	1
παρέρχομαι verstrijken / aankomen bij / binnengaan	0
τὴν πεπρωμένην τύχην niet vertaald als lijdend voorwerp bij παρελθὼν	0
ἢ τύχη het handelen / ingrijpen / toeval/omstandigheid/kans/(on)geluk	0

Kolon 39

39 maximumscore 1

ταύτην κατακτάς·
 nadat/omdat je haar / die (vrouw) gedood hebt / hebt laten sterven / want
 je hebt haar gedood / laten sterven;

ταύτην niet vertaald als lijdend voorwerp bij κατακτάς	0
ταύτην dat	0
κατακτάς niet vertaald als werkwoordsvorm van κατακτείνω	0
κατακτάς gelijktijdig vertaald	0
κατακτάς concessief/conditioneel vertaald	0
κατακτάς vertaald met onjuist onderwerp	0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Kolon 40

40 maximumscore 2

εἶτ' ἐμὴν ἀψυχίαν λέγεις, γυναικὸς, ᾧ κάκισθ', ἠσσημένος,
spreek je vervolgens/daarna over mijn lafheid, (o) grootste lafaard/zeer
laffe / zeer waardeloze / zeer nietswaardige (man), overwonnen door
je/een vrouw,

Niet fout rekenen: niet vertaald als vraagzin

εἶτ' verder	1
ἐμὴν niet vertaald als bezittelijk voornaamwoord bij ἀψυχίαν	0
ἀψυχίαν niet vertaald als lijdend voorwerp	0
λέγεις niet vertaald als indicativus praesens 2 ^e persoon enkelvoud	0
ᾧ κάκισθ' niet vertaald als vocativus	0
κάκισθ' niet vertaald als overtreffende trap	1
κακός onbekwaam/onbetrouwbaar	1
κακός van lage afkomst	0

Kolon 41

41 maximumscore 1

ἢ τοῦ καλοῦ σοῦ προὔθανεν νεανίου;
die voor / ten behoeve van zo'n mooie jongen als jij gestorven is?

als zelfstandige vraagzin vertaald	0
ἢ niet vertaald als betrekkelijk voornaamwoord	0
ἢ niet vertaald als onderwerp van προὔθανεν	0
τοῦ καλοῦ σοῦ νεανίου genitivus niet vertaald als afhankelijk van προὔθανεν	0
προθνησκω eerder/tevorens sterven	0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Kolon 42

42 maximumscore 2

σοφῶς δ' ἐφηύρες ὥστε μὴ θανεῖν ποτε,
 (En/maar) op een slimme/knappe/verstandige wijze heb jij een manier
 ontdekt/uitgevonden (zo)dat je nooit sterft/zult sterven / hoeft te sterven /
 heb jij een manier ontdekt om nooit te (hoeven) sterven,

Niet fout rekenen: θανεῖν dood zijn

Niet fout rekenen: σοφῶς δ' ἐφηύρες je hebt een slimme manier bedacht

σοφῶς niet vertaald als bijwoord (behoudens 'slimme manier') 0

σοφός duidelijk/helder 0

ἐφηύρες niet vertaald als 2^e persoon enkelvoud van de indicativus aoristus
 van ἐφευρίσκω 0

ὥστε zoals 0

ὥστε vertaald als bijwoord 0

μὴ ποτε ooit / soms niet 0

θανεῖν niet vertaald met 'jij' als onderwerp 0

θανεῖν gedood worden 1

ποτε toch/wanneer 0

Kolon 43

43 maximumscore 2

εἰ τὴν παροῦσαν καταθανεῖν πείσεις ἀεὶ γυναίχ' ὑπὲρ σοῦ·
 als je steeds de vrouw die je op dat moment hebt, zult overhalen (om) te
 sterven ten behoeve van / ter bescherming van / voor jou;

εἰ niet vertaald als voegwoord 0

εἰ of / om te zien of 0

τὴν παροῦσαν γυναίχ' niet vertaald als lijdend voorwerp van πείσεις 0

καταθανεῖν gestorven te zijn 0

καταθνήσκω sneuvelen / gedood worden 1

πείσεις niet vertaald als 2^e persoon enkelvoud indicativus van πείθω 0

πείσεις vertaald met tegenwoordige tijd 1

πείσεις vertaald als aoristus 0

ἀεὶ verbonden met καταθανεῖν 0

ὑπὲρ door/onder/boven / over (... heen) 0

ὑπὲρ vertaald als ὑπὲρ met accusativus 0

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 44		
44	maximumscore 1 κῆτ' ὀνειδίσεις φίλοις en scheld jij daarna/vervolgens op (je) dierbaren/vrienden / maak jij daarna (je) dierbaren verwijten	
	Niet fout rekenen: niet vertaald als vraagzin	
	εἶτα verder	0
	ὀνειδίσεις niet vertaald als 2 ^e persoon enkelvoud van de indicativus	
	praesens	0
	φίλοις niet vertaald als afhankelijk van ὀνειδίσεις	0
Kolon 45		
45	maximumscore 2 τοῖς μὴ θέλουσι δρᾶν τάδ', die dit/dat niet willen doen / niet bereid zijn dit te doen,	
	Niet fout rekenen: omdat/als zij dit niet willen doen	
	die willen dat jij dit niet doet	0
	μὴ verbonden met ὀνειδίσεις (kolon 44)	0
	μὴ niet als ontkenning vertaald	0
	θέλουσι vertaald als hoofdwerkwoord	0
	δρᾶν niet vertaald als infinitivus afhankelijk van θέλουσι	0
	δρᾶν niet vertaald als infinitivus praesens	0
	τάδ' niet vertaald als lijdend voorwerp bij δρᾶν	0
Kolon 46		
46	maximumscore 1 αὐτὸς ὢν κακός; terwijl/hoewel je zelf laf / een lafaard bent?	
	Niet fout rekenen: maar/en zelf ben je laf?	
	αὐτὸς hij/dezelfde	0
	ὢν niet vertaald als participium van εἶμί (zijn)	0
	ὢν niet vertaald met 'jij' als onderwerp	0
	κακός niet vertaald als naamwoordelijk deel van het gezegde	0
	κακός van lage afkomst / onbekwaam/onbetrouwbaar	0
Kolon 47		
47	maximumscore 1 σίγα· Zwijg;	
	σίγα niet vertaald als imperativus	0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Kolon 48

48 maximumscore 2

νόμιζε δ' (kolon 49) φιλεῖν ἅπαντας.

(en/maar) bedenk/geloof/meen dat allen/iedereen van het leven houden/houdt.

νόμιζε niet vertaald als imperativus	0
νομίζω beschouwen als	1
νομίζω de gewoonte hebben / gebruiken	0
φιλεῖν niet vertaald als infinitivus van de A.c.I.	0
φιλέω gastvrij ontvangen / kussen / graag doen / gewoon zijn	0
ἅπαντας niet vertaald als subjectsaccusativus van de A.c.I.	0
ἅπαντας alles	0

Kolon 49

49 maximumscore 1

εἰ σὺ τὴν σαυτοῦ φιλεῖς ψυχὴν

als jij van je/jouw eigen leven houdt

εἰ niet vertaald als voegwoord	0
εἰ of / om te zien of	0
σαυτοῦ niet vertaald als bepaling bij τὴν ψυχὴν	0
φιλεῖς niet vertaald als 2 ^e persoon enkelvoud van de indicativus praesens	0
φιλέω gastvrij ontvangen / kussen / graag doen / gewoon zijn	0
Indien ook in kolon 48, hier niet opnieuw aanrekenen	
ψυχὴ schim/verstand/moed	0

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 6 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

---

tekst 1	Euripides, Hippolytus 304-361
tekst 2	Racine, Phèdre 217-245; vertaling Laurens Spoor
tekst 3	Euripides, Hippolytus 1283-1341; vertaling 1283-1295 Courteaux & Claes
illustratie	19e eeuwse staalgravure uit: J. Racine, Oeuvres Complètes. Paris, Garnier-Frères, Nouvelle édition
tekst 4	Euripides, Alcestis 679-704; vertaling 679-686 Courteaux & Claes